

KOMMISSIONENS DIREKTIV 2002/77/EF

af 16. september 2002

om konkurrence på markederne for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester

(EØS-relevant tekst)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 86, stk. 3, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Kommissionens direktiv 90/388/EØF af 28. juni 1990 om liberalisering af markederne for teletjenester⁽¹⁾, senest ændret ved direktiv 1999/64/EF⁽²⁾, er blevet ændret betydeligt flere gange. Da der skal foretages yderligere ændringer, bør direktivet omredigeres af klarhedshensyn.
- (2) Traktatens artikel 86 giver Kommissionen ansvaret for at sikre, at medlemsstaterne overholder deres forpligtelser i henhold til fællesskabslovgivningen, for så vidt angår offentlige virksomheder og virksomheder, som de indrømmer særlige eller eksklusive rettigheder. I medfør af artikel 86, stk. 3, kan Kommissionen specificere og klarlægge, hvilke forpligtelser denne artikel pålægger dem, og i den forbindelse fastsætte, hvilke betingelser der skal opfyldes, for at Kommissionen effektivt kan opfylde den forpligtelse til at føre tilsyn, som denne artikel pålægger den.
- (3) Direktiv 90/388/EØF krævede, at medlemsstaterne skulle afskaffe særlige og eksklusive rettigheder til at udbyde teletjenester, i første omgang andre tjenester end taletelefoni, satellitkommunikation og mobilradiokommunikation, og indførte derefter gradvis fuld konkurrence på telekommunikationsmarkedet.
- (4) Europa-Parlamentet og Rådet har desuden vedtaget en række andre direktiver efter EF-traktatens artikel 95 inden for dette område med det overordnede mål at skabe et indre marked for teletjenester ved at sikre åbne net (ONP) og forsyningspligtigheder på åbne og konkurrenceprægede markeder. Disse direktiver skal ophæves med virkning fra den 25. juli 2003, når de nye rammebestemmelser for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester træder i kraft.
- (5) De nye rammebestemmelser for elektronisk kommunikation består af et generelt direktiv, Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/21/EF af 7. marts 2002 om

fælles rammebestemmelser for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (rammedirektivet)⁽³⁾ og fire specifikke direktiver, nemlig Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/20/EF af 7. marts 2002 om tilladelser til elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (tilladelsesdirektivet)⁽⁴⁾, Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/19/EF af 7. marts 2002 om adgang til og samtrafik mellem elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter (adgangsdirektivet)⁽⁵⁾, Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/22/EF af 7. marts 2002 om forsyningspligtigheder og brugerrettigheder i forbindelse med elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (forsyningspligtsdirektivet)⁽⁶⁾ og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/58/EF af 12. juli 2002 om behandling af personoplysninger og beskyttelse af privatlivets fred i den elektroniske kommunikationssektor (Direktiv om databeskyttelse inden for elektronisk kommunikation)⁽⁷⁾.

- (6) På baggrund af udviklingen i liberaliseringsprocessen og den gradvise åbning af telekommunikationsmarkederne i Europa siden 1990 bør nogle af definitionerne i direktiv 90/388/EØF og ændringerne heraf justeres for at afspejle den seneste teknologiske udvikling inden for telekommunikation eller erstattes af hensyn til den konvergens, som har præget it-, medie- og telekommunikationssektoren i de senere år. Ordlyden af nogle bestemmelser bør så vidt muligt gøres klarere for at lette anvendelsen under hensyn til de relevante direktiver efter traktatens artikel 95 og til erfaringerne med gennemførelsen af direktiv 90/388/EØF som ændret.
- (7) I dette direktiv tales der nu om »elektroniske kommunikationstjenester« og »elektroniske kommunikationsnet«, hvor man tidligere brugte udtrykkene »teletjenester« og »telenet«. Disse nye definitioner er nødvendige af hensyn til konvergens, som har betydet, at man nu kan samle alle elektroniske kommunikationstjenester og/eller -net, der benyttes til fremføring af signaler ved hjælp af trådforbindelse, radiobølger, lyslederteknik eller andre elektromagnetiske midler (dvs. faste net, trådløse net, kabel-tv-net og satellitnet), under én definition. Dermed bør fremføring og spredning af radio- og tv-programmer anerkendes som en elektronisk kommunikationstjeneste,

⁽¹⁾ EFT L 192 af 24.7.1990, s. 10.

⁽²⁾ EFT L 175 af 10.7.1999, s. 39.

⁽³⁾ EFT L 108 af 24.4.2002, s. 33.

⁽⁴⁾ EFT L 108 af 24.4.2002, s. 21.

⁽⁵⁾ EFT L 108 af 24.4.2002, s. 7.

⁽⁶⁾ EFT L 108 af 24.4.2002, s. 51.

⁽⁷⁾ EFT L 201 af 31.7.2002, s. 37.

og net, der anvendes til denne form for fremføring og spredning, bør ligeledes anerkendes som elektroniske kommunikationsnet. Det skal endvidere understreges, at den nye definition af elektroniske kommunikationsnet også omfatter lysledernet, som giver tredjemand mulighed for at bruge eget koblings- eller dirigeringsudstyr til at fremføre signaler.

(8) I denne forbindelse skal det gøres klart, at medlemsstaterne skal afskaffe særlige og eksklusive rettigheder til at udbyde alle elektroniske kommunikationsnet, og ikke blot til at udbyde elektroniske kommunikationstjenester (hvis de ikke allerede har gjort det), og de skal samtidig sikre, at virksomheder får ret til at udbyde sådanne tjenester, uden at dette berører bestemmelserne i direktiv 2002/19/EF, 2002/20/EF, 2002/21/EF og 2002/22/EF. Definitionen af elektroniske kommunikationsnet bør desuden betyde, at medlemsstaterne ikke må begrænse en operatørs rettigheder til at etablere, udvide og/eller udbyde et kabelnet under henvisning til, at et sådant net også kunne bruges til transmission af radio- og tv-programmer. Særlige og eksklusive rettigheder, som ikke begrænser brugen af elektroniske kommunikationsnet til fremføring og distribution af tv-signaler, er i strid med artikel 86, stk. 1, sammenholdt med EF-traktatens artikel 43 (etableringsret) og/eller artikel 82, litra b), når de giver en dominerende virksomhed mulighed for at begrænse »produktion, afsætning eller teknisk udvikling til skade for forbrugerne«. Dette berører dog ikke specifikke regler, som medlemsstaterne har indført i overensstemmelse med fællesskabsretten, navnlig Rådets direktiv 89/552/EØF af 3. oktober 1989 om samordning af visse love og administrative bestemmelser i medlemsstaterne vedrørende udøvelse af tv-/radiospredningsvirksomhed⁽¹⁾, ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/36/EF⁽²⁾, der ligger til grund for distribution af radio- og tv-programmer til offentligheden.

(9) I henhold til proportionalitetsprincippet bør medlemsstaterne ikke længere benytte sig af ordninger med individuelle tilladelser til udbud af elektroniske kommunikationstjenester og etablering og udbud af elektroniske kommunikationsnet, men derimod en generel tilladelsesordning. Dette kræves også i direktiv 2002/20/EF, ifølge hvilket elektroniske kommunikationstjenester eller -net bør udbydes på grundlag af en generel tilladelse og ikke en individuel. En afvist ansøger skal have ret til at indbringe en beslutning, der forhindrer vedkommende i at udbyde elektroniske kommunikationstjenester eller -net, for et uafhængigt organ og i sidste instans for en domstol. Det er et grundlæggende princip i fællesskabsretten, at en borger har ret til effektiv retsbeskyttelse, når en statslig foranstaltning krænker rettigheder, vedkommende har i medfør af et direktiv.

(10) Offentlige myndigheder kan have en dominerende indflydelse på offentlige virksomheders adfærd, enten på grund af de regler, virksomheden er underlagt, eller fordelingen af aktierne. Når medlemsstaterne kontrollerer vertikalt integrerede netoperatører, som er oprettet med særlige eller eksklusive rettigheder, skal de derfor for at undgå potentielle overtrædelser af traktatens konkurrenceregler sikre, at sådanne operatører, som indtager en dominerende stilling på det relevante marked, ikke diskriminerer til fordel for deres egne aktiviteter. Medlemsstaterne bør derfor træffe alle de nødvendige foranstaltninger for at forhindre, at der diskrimineres mellem sådanne vertikalt integrerede operatører og deres konkurrenter.

(11) Dette direktiv skal desuden klarlægge princippet i direktiv 96/2/EF af 16. januar 1996 om ændring af direktiv 90/388/EØF for så vidt angår mobil- og personkommunikation⁽³⁾ ved at fastslå, at medlemsstaterne ikke må indrømme eksklusive eller særlige rettigheder til brug af radiofrekvenser, og at brugsret til disse frekvenser skal indrømmes efter objektive, ikke-diskriminerende og gennemsigtige procedurer. Dette bør ikke berøre specifikke kriterier og procedurer, som medlemsstaterne har indført for at tildele udbydere af radio- eller tv-indholdstjenester sådanne rettigheder med henblik på at opfylde målsætninger af almen interesse i overensstemmelse med fællesskabsretten.

(12) Alle nationale ordninger i henhold til direktiv 2002/22/EF om deling af nettoomkostningerne ved opfyldelse af forsyningspligt skal være baseret på objektive, gennemsigtige og ikke-diskriminerende kriterier og overholde principperne om proportionalitet og mindst mulig markedsfordrejning. Mindst mulig markedsfordrejning betyder, at bidrag skal inddrives på en måde, der i størst muligt omfang begrænser vægten af den økonomiske byrde for slutbrugerne, f.eks. ved at sprede bidragene mest muligt.

(13) Når rettigheder og forpligtelser i henhold til internationale konventioner om oprettelse af internationale satellitorganisationer ikke er forenelige med traktatens konkurrenceregler, bør medlemsstaterne i overensstemmelse med EF-traktatens artikel 307 bringe alle egnede midler i anvendelse for at gøre dem forenelige. Dette direktiv skal klarlægge denne forpligtelse, fordi artikel 3 i direktiv 94/46/EF⁽⁴⁾ blot krævede, at medlemsstaterne skulle »tilsende ... Kommissionen alle forhåndenværende oplysninger« om sådanne tilfælde af uforenelighed. Dette direktivs artikel 7 skal klarlægge medlemsstaternes forpligtelse til at fjerne enhver restriktion, der stadig måtte gælde i henhold til ovennævnte internationale konventioner.

⁽¹⁾ EFT L 298 af 17.10.1989, s. 23.

⁽²⁾ EFT L 202 af 30.7.1997, s. 60.

⁽³⁾ EFT L 20 af 26.1.1996, s. 59.

⁽⁴⁾ EFT L 268 af 19.10.1994, s. 15.

- (14) Dette direktiv skal opretholde den forpligtelse, der blev pålagt medlemsstaterne i direktiv 1999/64/EF om at sikre, at dominerende udbydere af elektroniske kommunikationsnet og offentligt tilgængelige telefontjenester driver deres offentlige elektroniske kommunikationsnet og deres kabel-tv-net som særskilte retlige enheder.
- (15) Dette direktiv berører ikke medlemsstaternes forpligtelser vedrørende de tidsfrister for gennemførelse af ovennævnte direktiver, der er anført i bilag I, del B.
- (16) Medlemsstaterne forelægger Kommissionen alle oplysninger, der er nødvendige for at påvise, at den nationale gennemførelseslovgivning indeholder de præciseringer, der kræves i dette direktiv i forhold til direktiv 90/388/EØF, 94/46/EF, 95/51/EF ⁽¹⁾, 96/2/EF, 96/19/EF ⁽²⁾ og 1999/64/EF.
- (17) På baggrund af ovenstående bør direktiv 90/388/EØF ophæves —
- 4) »offentlige elektroniske kommunikationstjenester«: elektroniske kommunikationstjenester, som offentligheden kan benytte
- 5) »eksklusive rettigheder«: rettigheder, som en medlemsstat ved lov eller administrativt tildeler en virksomhed, således at udbud af elektroniske kommunikationstjenester eller varetage af en bestemt elektronisk kommunikationsaktivitet inden for et bestemt geografisk område forbeholdes denne virksomhed
- 6) »særlige rettigheder«: rettigheder, som en medlemsstat ved lov eller administrativt tildeler et begrænset antal virksomheder, og som inden for et bestemt geografisk område
- a) angiver eller begrænser antallet af sådanne virksomheder med tilladelse til at udbyde en elektronisk kommunikationstjeneste eller til at varetage en elektronisk kommunikationsaktivitet til to eller flere efter andet end objektive, forholdsmæssige og ikke-diskriminerende kriterier, eller
- b) på anden måde end efter sådanne kriterier giver virksomheder retlige eller administrative fordele, der i væsentlig grad påvirker andre virksomheders mulighed for at udbyde samme elektroniske kommunikationstjeneste eller at varetage den samme elektroniske kommunikationsaktivitet i samme geografiske område på vilkår, der i alt væsentligt er de samme

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

Artikel 1

Definitioner

I dette direktiv gælder følgende definitioner:

- 1) »elektronisk kommunikationsnet«: de transmissionssystemer og, hvor det er relevant, det koblings- og dirigeringsudstyr og andre ressourcer, som giver mulighed for at fremføre signaler ved hjælp af trådforbindelse, radiobølger, lyslederteknik eller andre elektromagnetiske midler, blandt andet satellitnet, jordbaserede fastnet (kredsløbs- og pakkekoblede, herunder internet) og mobilnet, elkabelsystemer, i den udstrækning de anvendes til fremføring af signaler, net til spredning af radio- og tv-signaler samt kabel-tv-net, uanset hvilken type information der fremføres
- 2) »offentligt kommunikationsnet«: et elektronisk kommunikationsnet, der udelukkende eller overvejende benyttes til at udbyde offentlige elektroniske kommunikationstjenester
- 3) »elektronisk kommunikationstjeneste«: en tjeneste, der normalt ydes mod betaling, og som udelukkende eller overvejende består i fremføring af signaler gennem elektroniske kommunikationsnet, herunder teletjenester og fremførings-tjenester via net, der bruges til radio- og tv-spredning, men tjenester, der omfatter udbud eller udøvelse af redaktionel kontrol over indhold, der fremføres via elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, er udelukket; definitionen omfatter ikke informationssamfundets tjenester, som defineret i artikel 1 i direktiv 98/34/EF, der ikke udelukkende eller hovedsagelig består i fremføring af signaler via elektroniske kommunikationsnet

Artikel 2

Eksklusive og særlige rettigheder til elektroniske kommunikationsnet og elektroniske kommunikationstjenester

1. Medlemsstaterne må ikke indrømme eller opretholde eksklusive eller særlige rettigheder til at etablere og/eller udbyde elektroniske kommunikationsnet eller til at udbyde offentlige elektroniske kommunikationstjenester.
2. Medlemsstaterne træffer alle de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at enhver virksomhed får ret til at udbyde elektroniske kommunikationstjenester eller at etablere, udvide og udbyde elektroniske kommunikationsnet.
3. Medlemsstaterne sikrer, at der ikke indføres eller oprettholdes restriktioner for udbud af elektroniske kommunikations-tjenester via elektroniske kommunikationsnet etableret af udbydere af elektroniske kommunikationstjenester, via infrastruktur etableret af tredjemand eller via fælles brug af net, andre faciliteter eller anlæg, uden at dette berører bestemmelserne i direktiv 2002/19/EF, 2002/20/EF, 2002/21/EF og 2002/22/EF.

⁽¹⁾ EFT L 256 af 26.10.1995, s. 49.

⁽²⁾ EFT L 74 af 22.3.1996, s. 13.

4. Medlemsstaterne sikrer, at en generel tilladelse til en virksomhed til at udbyde elektroniske kommunikationstjenester eller til at etablere og/eller udbyde elektroniske kommunikationsnet samt vilkårene herfor baseres på objektive, ikke-diskriminerende, forholdsmæssige og gennemsigtige kriterier.

5. Der skal gives en begrundelse for enhver beslutning truffet af de årsager, der er anført i artikel 3, stk. 1, i direktiv 2002/20/EF, der forhindrer en virksomhed i at udbyde elektroniske kommunikationstjenester eller -net.

Enhver afvist ansøger skal have mulighed for at indbringe en sådan beslutning for et organ, der er uafhængigt af parterne i sagen, og i sidste instans for en domstol.

Artikel 3

Vertikalt integrerede offentlige virksomheder

Ud over de betingelser, der er beskrevet i artikel 2, stk. 2, og uden at dette berører artikel 14 i direktiv 2002/21/EF, skal medlemsstaterne sikre sig, at vertikalt integrerede offentlige virksomheder, der udbyder elektroniske kommunikationsnet, og som indtager en dominerende stilling, ikke diskriminerer til fordel for deres egne aktiviteter.

Artikel 4

Rettigheder til brug af frekvenser

Uden at dette berører specifikke kriterier og procedurer, som medlemsstaterne har indført for at tildele udbydere af radio- eller tv-indholdstjenester brugsret til radiofrekvenser med henblik på at opfylde målsætninger af almen interesse i overensstemmelse med fællesskabsretten

- 1) må medlemsstaterne ikke tildele særlige eller eksklusive rettigheder til brug af radiofrekvenser til udbud af elektroniske kommunikationstjenester
- 2) skal tildelingen af radiofrekvenser til elektroniske kommunikationstjenester ske på grundlag af objektive, gennemsigtige, ikke-diskriminerende og forholdsmæssige kriterier.

Artikel 5

Nummeroplysningstjenester

Medlemsstaterne sikrer, at alle eksklusive og/eller særlige rettigheder til oprettelse og udbud af nummerfortegnelsestjenester på deres område, herunder såvel udgivelse af telefonbøger som nummeroplysningstjenester, afskaffes.

Artikel 6

Forsyningspligt

1. Enhver national ordning i henhold til direktiv 2002/22/EF om deling af nettoomkostningerne ved at opfylde forsyningspligt skal være baseret på objektive, gennemsigtige og ikke-diskriminerende kriterier og være i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet og princippet om mindst mulig

markedsfordrejning. Når offentlige virksomheder, som udbyder elektroniske kommunikationstjenester, helt eller delvis er pålagt forsyningspligt, skal der tages hensyn hertil ved beregningen af ethvert bidrag til nettoomkostningerne ved opfyldelsen af forsyningspligten.

2. Medlemsstaterne underretter Kommissionen om enhver ordning af den type, der henvises til i stk. 1.

Artikel 7

Satellitter

1. Medlemsstaterne sikrer, at eventuelle lovgivningsmæssige forbud eller begrænsninger i forbindelse med udbud af rumsegmentkapacitet til godkendte operatører af satellitjordstationsnet afskaffes, og bemyndiger på deres område alle leverandører af rumsegmenter til at verificere, at det satellitjordstationsnet, der anvendes i forbindelse med den pågældende leverandørs rumsegment, er i overensstemmelse med de offentliggjorte betingelser for adgangen til dennes rumsegmentkapacitet.

2. Medlemsstater, som har undertegnet internationale konventioner om oprettelse af internationale satellitorganisationer, træffer alle nødvendige foranstaltninger for at fjerne eventuelle tilfælde af uforenelighed mellem disse konventioner og EF-traktatens konkurrenceregler.

Artikel 8

Kabel-tv-net

1. Hver medlemsstat sikrer, at ingen virksomhed, der udbyder offentlige elektroniske kommunikationsnet, lader sit kabel-tv-net drive af samme retlige enhed, som det anvender til sit andet offentlige elektroniske kommunikationsnet, når virksomheden:

- a) kontrolleres af den pågældende medlemsstat eller har særlige rettigheder, og
- b) indtager en dominerende stilling på en væsentlig del af fællesmarkedet med hensyn til udbud af offentlige elektroniske kommunikationsnet og/eller offentligt tilgængelige telefonitjenester, og
- c) driver et kabel-tv-net oprettet på grundlag af særlige eller eksklusive rettigheder i samme geografiske område.

2. Udtrykket »offentligt tilgængelige telefonitjenester« er synonymt med udtrykket »offentlige taletelefonitjenester« i artikel 1 i direktiv 1999/64/EF.

3. Medlemsstater, der finder, at der er tilstrækkelig konkurrence om udbud af infrastruktur og tjenester på abonnentniveau på deres områder, underretter Kommissionen herom.

En sådan underretning skal indeholde en detaljeret beskrivelse af markedsstrukturen. Enhver interesseret part, der anmoder herom, skal have adgang til oplysningerne, idet der dog skal tages hensyn til virksomhedernes legitime interesse i at beskytte deres forretningshemmeligheder.

4. Kommissionen afgør inden for en rimelig frist efter at have hørt parternes bemærkninger, om forpligtelsen til adskillelse i retlig henseende kan ophæves i den pågældende medlemsstat.

5. Kommissionen revurderer anvendelsen af denne artikel senest den 31. december 2004.

Artikel 9

Medlemsstaterne sender senest den 24. juli 2003 Kommissionen oplysninger, der giver den mulighed for at bekræfte, at dette direktivs bestemmelser er efterlevet.

Artikel 10

Ophævelse

Direktiv 90/388/EØF, som ændret ved de direktiver, der er nævnt i bilag I, del A, ophæves med virkning fra den 25. juli 2003, uden at dette indskrænker medlemsstaternes forpligtelse til at overholde de frister for gennemførelse, der er nævnt i bilag I, del B.

Henvisninger til de ophævede direktiver betragtes som henvisninger til nærværende direktiv og læses i overensstemmelse med korrelationstabellen i bilag II.

Artikel 11

Dette direktiv træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *De Europæiske Fællesskabers Tidende*.

Artikel 12

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den 16. september 2002.

På Kommissionens vegne

Mario MONTI

Medlem af Kommissionen

BILAG I

DEL A

Liste over direktiver, der skal ophæves

direktiv 90/388/EØF (EFT L 192 af 24.7.1990, s. 10)
 artikel 2 og 3 i direktiv 94/46/EF (EFT L 268 af 19.1.1994, s. 15)
 direktiv 95/51/EF (EFT L 256 af 26.10.1995, s. 49)
 direktiv 96/2/EF (EFT L 20 af 26.1.1996, s. 59)
 direktiv 96/19/EF (EFT L 74 af 22.3.1996, s. 13)
 direktiv 1999/64/EF (EFT L 175 af 10.7.1999, s. 39).

DEL B

Gennemførelsesdatoer for ovennævnte direktiver

direktiv 90/388/EØF: 31. december 1990
 direktiv 94/46/EF: 8. august 1995
 direktiv 95/51/EF: 1. oktober 1996
 direktiv 96/2/EF: 15. november 1996
 direktiv 96/19/EF: 11. januar 1997
 direktiv 1999/64/EF: 30. april 2000.

BILAG II

Korrelationstabel

Dette direktiv	Direktiv 90/388/EØF
Artikel 1 (definitioner)	Artikel 1
Artikel 2 (ophævelse af eksklusive/særlige rettigheder)	Artikel 2
Artikel 3 (vertikalt integrerede offentlige virksomheder)	Artikel 3a, nr. ii)
Artikel 4 (rettigheder til brug af frekvenser)	Artikel 3b
Artikel 5 (nummeroplysningstjenester)	Artikel 4b
Artikel 6 (forsyningspligt)	Artikel 4c
Artikel 7 (satellitter)	Artikel 3 i direktiv 94/46/EF
Artikel 8 (kabel-tv-net)	Artikel 9